

A modul kódja:

GYÖM_19_1

A MODUL CÍME

**„Magyar vagyok, magyarnak születtem.”
Ünnepeink**

A modul felhasználási területe: alsó tagozat – 3-4. évfolyam

KÉSZÍTETTE/készítették: Tóth Margit Kornélia

ISKOLA NEVE: HÁRY LÁSZLÓ ÁLTALÁNOS ISKOLA

A modul végleges változatának kialakításban közreműködtek (bikoriskolák szakértői):

1.	2.	3.
4.		

Iskola neve:

MODULTÉRKÉP

A modul kiemelt, és általános céljai:

Nemzeti önismeret, egészséges nemzettudat megalapozás; értékrendszer, társadali normák közvetítése, szocializáció; érzelmi, etikai és esztétikai nevelés

népi hagyományokhoz kapcsolódó népszokások, népi kismesterségek megismerése, ápolása, művelése, beépítése az intézmény szabadidős tevékenységébe

Tartalmi fókusz: szabadidőhöz köthető tevékenységek – tanuláshoz köthető tevékenység (szövegértés)

Fejlesztési fókuszok: (pl matematikai-logikai, verbális- nyelvi, térbeli-vizuális)

I. *Hosszú távú:*

- Népünk múltjának megismerése
- Nemzeti azonosságtudat kialakítása
- Énkép, önismeret fejlesztése
- Ismerkedés a népi életformával
- Erkölcsi, esztétikai érzék fejlesztése
- Verbális kifejezőképesség fejlesztése
- Normakövetés

II. *Rövid távú:*

- Szövegértés fejlesztése
- Önálló feladatvégzés gyakorlása
- Hangzó és néma olvasás gyakorlása
- Együttműködő készség fejlesztése

Szövegalkotás fejlesztése					
A modul kapcsolódik a következő modulokhoz		Téma: Évfolyam: alsó tagozat			
A megvalósításához szükséges szakmai kompetenciák		Kooperatív technikák alkalmazása Reflektív gondolkodás A tantárgy ismerete Az emberi fejlődés és tanulás ismerete Az oktatás adaptálása az egyéni szükségletekhez Többféle oktatási stratégia alkalmazása Motivációs és tanulásszervezési készségek Kommunikációs készségek			
1. Részmodul címe „Őseinket felhozád Kárpát szent bérére,”	2. Részmodul címe „Talpra magyar, hí a haza!” Március 15.	3. Részmodul címe „Volt egyszer egy ország, ahol élt a magyar.” Június 04.	4. Részmodul címe „Felkelt a napunk, István a mi urunk.” Augusztus 20.	5. Részmodul címe „Jaj, de búsan süt az őszi nap sugára...” Október 06.	6. Részmodul címe „Hol zsarnokság van, ott zsarnokság van.” Október 23.
Célok:	Célok:	Célok:	Célok:	Célok:	Célok:
A részmodulban fejlesztendő kompetenciák: Szociális kompetenciák Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, empátia, csoporthoz tartozás Zenei hallás fejlesztése	A részmodulban fejlesztendő kompetenciák: Szövegértés, anyanyelvi kommunikáció Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, empátia, csoporthoz tartoz Szociális kompetencia	A részmodulban fejlesztendő kompetenciák: Szövegértés, anyanyelvi kommunikáció Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, empátia, csoporthoz tartoz Szociális kompetencia	A részmodulban fejlesztendő kompetenciák: Szövegértés, anyanyelvi kommunikáció Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, empátia, csoporthoz tartoz Szociális kompetencia	A részmodulban fejlesztendő kompetenciák: Szövegértés, anyanyelvi kommunikáció Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, empátia, csoporthoz tartoz Szociális kompetencia	A részmodulban fejlesztendő kompetenciák: Szövegértés, anyanyelvi kommunikáció Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, empátia, csoporthoz tartoz Szociális kompetencia

	Összefüggések felismerése	Összefüggések felismerése	Összefüggések felismerése	Összefüggések felismerése	Összefüggések felismerése
Tartalmi egységek bemutatása: A magyar történelem jeles eseményeinek felidézése tapasztalatok alapján. Nemzeti ünnepeink.	Tartalmi egységek bemutatása: Mondák, versek, dalok és képzőművészeti alkotások az 1848. március 15-ei forradalommal kapcsolatban. Jelképek.	Tartalmi egységek bemutatása: Szövegek, versek, dalok és képzőművészeti alkotások a Trianoni eseményekkel kapcsolatban. Jelképek.	Tartalmi egységek bemutatása: Mondák, versek, dalok és képzőművészeti alkotások az államalapítással kapcsolatban. Jelképek.	Tartalmi egységek bemutatása: Mondák, versek, dalok és képzőművészeti alkotások az 1849. október 6-ai eseményekkel kapcsolatban. Jelképek.	Tartalmi egységek bemutatása: Szövegek, versek, dalok és képzőművészeti alkotások az 1956. október 23-i forradalommal kapcsolatban. Jelképek.
Részmodul időkerete 2 óra	Részmodul időkerete 2 óra	Részmodul időkerete 2 óra	Részmodul időkerete 2 óra	Részmodul időkerete 2 óra	Részmodul időkerete 2 óra
A modul összóraszám: 12 óra					

A MODULHOZ KAPCSOLÓDÓ ÁLTALÁNOS ISMERETEK:

Tartalmi egységek bemutatása:

1. RÉSZMODUL – „ŐSEINKET FELHOZÁD KÁRPÁT SZENT BÉRCÉRE,”

Előzetes szervezési feladat:

Csoportalakítás

(6 perc)

Csoportalakítás Négy ötfős csoportot szervezünk 3 perc	Kölcsey Ferenc: Himnusz Az első versszak két-két sorát szavakra bontjuk. Keresd a párját!
Csoportszerepek felolvasó, jegyző, szóvivő, időfelelős, 3 perc	Az asztalon levő kártyák közül minden csoporttag húz egyet. Mindenki olvassa el és közösen beszéljétek meg, hogy kinek mi lesz a feladata!

RÁHANGOLÓDÁS

(30 perc)

Szógyűjtés!	Gyűjtsetek magyar történelmi személyek neveit használhatjátok a 3. és a 4. osztályos olvasókönyveket.
Mondatalkotás!	Alkossatok mondatokat a gyűjtött nevekkal!
Értékelés, kiegészítés!	Mutassátok be csoportonként a a gyűjteményt!

JELENTÉSTEREMTÉS

74 perc

Keressetek az interneten képeket a történelmi hősökről! Majd keressétek meg életrajzukat	Minden csoport két általa választott személyről gyűjt anyagot!
Készítsetek pókhálórajzot a történelmi hősök életéről.	Születése, családja, tevékenysége, és amit még fontosnak tartasz

Készítsetek tablót az átlalatok választott két történelmi hősről.	A1 dipa, kiegészíthetik prezentációval.
Csoportbemutató	Minden csoport bemutatja az általa készített tablót, prezentációt. Szóbeli szövegalkotás
Idővonal.	Állítsuk időrendbe a bemutatókat. Az átlalatok bemutatott személyek mely hazánk történelmében jelentős eseményhez kapcsolhatók!

REFLEKTÁLÁS

(5 perc)

Milyen új ismereteket szereztél az elmúlt foglalkozáson.	Mit tudtál meg róla?
--	----------------------

ÉRTÉKELÉS

(5 perc)

- Pontosság
 - A feladatokat a megoldási tervnek megfelelően oldotta-e meg mindenki?
 - Minden esetben megtörtént-e az önellenőrzés?
- Időbeosztás
 - Elég volt-e a feladatokra meghatározott idő?
 - Mindenki végzett-e a feladatokkal az adott időre?
- Együttműködés
 - Mindenki kivette-e a részét a csoportos feladatmegoldásnál?
- Önálló munka
 - Tudott-e mindenki önállóan is dolgozni?
- A feladatok megoldásának bemutatása szóban, írásban:
 - Anyanyelvi kommunikáció,
- Mi volt számodra a legnehezebb?
- Mi tetszett a legjobban?

2. RÉSZMODUL - „TALPRA MAGYAR, HÍ A HAZA!“ MÁRCIUS 15.

Előzetes szervezési feladat:

Csoportalakítás

(10 perc)

Csoportalakítás Négy ötfős csoportot szervezünk 3 perc	Négy képet öt részre vágunk (puzzle) és így keressék meg a párjukat a gyerekek! (melléklet)
Csoportszerepek felolvasó, jegyző, szóvivő, időfelelős, 3 perc	Az asztalon levő kártyák közül minden csoporttag húz egyet. Mindenki olvassa el és közösen beszéljétek meg, hogy kinek mi lesz a feladata!

RÁHANGOLÓDÁS

(30 perc)

Szógyűjtés! A gyerekek felváltva mondják a szavakat, kifejezéseket. 10 perc	Gyűjtsön minden csoport az általa összeillesztett képről szavakat.
Mondatalkotás! 15 perc	A gyűjtött szavak közül közös megállapodással válogassák ki azokat a szavakat, melyeket fel akarnak használni a mondatalkotáshoz. A mondatokból alkossatok pár mondatból összefüggő szöveget, amelynek segítségével be tudják mutatni mit ábrázol a kép. A szöveget írják le, ügyelve a külalakra és a helyesírássra!
Beszámoló, értékelés, kiegészítés! 5 perc	Minden csoport bemutatja a többieknek a képet és felolvassa az általa írt szöveget.

	A többiek kérdéseket tehetnek fel és kiegészítéseket fűzhetnek hozzá.
--	---

JELENTÉSTEREMTÉS

65 perc

Március 15. ünneplése	Gyűjtsetek csoportonként március 15-höz kapcsolódó: • verseket, • mondákat, • nótákat,
Kutatómunka a könyvtárban, az interneten.	
Iskolánkban hogyan ünnepeljük március 15-ét.	Beszélgetés, a hagyományok felidézése.
Gondolattérkép készítése, csoportonként.	Szerintetek mire kell figyelni egy ünnepi műsor összeállításánál.
Állítsatok össze ünnepi műsort a gyűjtött anyagból! A produkció hossza 10 perc legyen.	Használjátok az előzőleg készített fogalomtérképet!
Kinek mi lesz a feladata?	Szereplők, rendező, díszlet készítő stb.
Milyen anyagokra, eszközökre lesz szükség?	Ötletbörze
Bemutató	Minden csoport bemutatja az elkészített műsor forgatókönyvét!

REFLEKTÁLÁS

10 perc

Mit tudtatok meg a mai foglalkozáson?	
---------------------------------------	--

ÉRTÉKELÉS

(5 perc)

- Pontosság
 - A feladatokat a megoldási tervnek megfelelően oldotta-e meg mindenki?
 - Minden esetben megtörtént-e az önellenőrzés?

- Időbeosztás
 - Elég volt-e a feladatokra meghatározott idő?
 - Mindenki végzett-e a feladatokkal az adott időre?
- Együttműködés
 - Mindenki kivette-e a részét a csoportos feladatmegoldásnál?
- Önálló munka
 - Tudott-e mindenki önállóan is dolgozni?
- A feladatok megoldásának bemutatása szóban, írásban:
 - Anyanyelvi kommunikáció,
- Mi volt számodra a legnehezebb?
- Mi tetszett a legjobban?

3. RÉSZMODUL – „VOLT EGYSZER EGY ORSZÁG, AHOL ÉLT A MAGYAR.” JÚNIUS 04.

Előzetes szervezési feladat:

Csoportalakítás

(10 perc)

Csoportalakítás Négy ötfős csoportot szervezünk	négy képet öt részre vágunk (puzzle) és így keressék meg a párijkukat a gyerekek!
Csoportszerepek felolvasó, jegyző, szóvivő, időfelelős,	Az asztalon levő kártyák közül minden csoporttag húz egyet. Mindenki olvassa el és közösen beszéljétek meg, hogy kinek mi lesz a feladata!

RÁHANGOLÓDÁS

(30 perc)

Melyik várost ábrázolja a kép?	Kolozsvár, Lőcse, Munkács, Kismarton
--------------------------------	---

Kutatómunka (könyvtár, internet)	Ma melyik ország területén található?
Szövegalkotás	Milyen szerepük volt a magyar történelemben, kulturális életben?
Csoportbeszámoló	Mindegyik csoport 1-1 városról beszél – kiegészítés, kérdés, korrekció
Zenehallgatás, képekkel	https://www.youtube.com/watch?v=M6C3X6DNpng
Szövegfeldolgozás	Csoportonként öt részre osztjuk a szöveget. Húzzátok alá az ismeretlen szavakat! Keressük meg a térképen a szövegben található területeket! Az olvasottak alapján fogalmazzatok meg, mire emlékezünk június 4-én?
Beszámoló, Értékelés, kiegészítés!	
5 perc	

JELENTÉSTEREMTÉS

65 perc

Szövegfeldolgozás	Csoportonként öt részre osztjuk a szöveget. Húzzátok alá az ismeretlen szavakat! Keressük meg a térképen a szövegben található területeket! Az olvasottak alapján fogalmazzatok meg, mire emlékezünk június 4-én?
Csoportok beszámoló	Kérdések, kiegészítések, korrekciók.
Emlékezzünk, ünnepeljünk!	Gyűjtsetek székely népmeséket! Válasszatok ki egyet és azt játsszatok el! (választhatok az előadás módja között: báb, élő szereplők, rajzfilm stb.)

Bemutató	A mesék bemutatása, a megoldások megvitatása.
----------	---

REFLEKTÁLÁS

10 perc

Mit tudtatok meg a mai foglalkozáson?	
---------------------------------------	--

ÉRTÉKELÉS

(5 perc)

- Pontosság
 - A feladatokat a megoldási tervnek megfelelően oldotta-e meg mindenki?
 - Minden esetben megtörtént-e az önellenőrzés?
- Időbeosztás
 - Elég volt-e a feladatokra meghatározott idő?
 - Mindenki végzett-e a feladatokkal az adott időre?
- Együttműködés
 - Mindenki kivette-e a részét a csoportos feladatmegoldásnál?
- Önálló munka
 - Tudott-e mindenki önállóan is dolgozni?
- A feladatok megoldásának bemutatása szóban, írásban:
 - Anyanyelvi kommunikáció,
- Mi volt számodra a legnehezebb?
- Mi tetszett a legjobban?

4. RÉSZMODUL - „FELKELT A NAPUNK, ISTVÁN A MI URUNK.” AUGUSZTUS 20.

Előzetes szervezési feladat:

Csoportalakítás

(10 perc)

Csoportalakítás Négy ötfős csoportot szervezünk	négy képet öt részre vágunk (puzzle) és így keressék meg a párjukat a gyerekek!
Csoportszerepek felolvasó,	Az asztalon levő kártyák közül minden csoporttag húz egyet.

jegyző, szóvivő, időfelelős, 3 perc	Mindenki olvassa el és közösen beszéljétek meg, hogy kinek mi lesz a feladata!
--	--

RÁHANGOLÓDÁS

(30 perc)

Zenehallgatás A felvétel különlegessége: Csíksomlyón volt az előadás	István a király https://www.youtube.com/watch?v=kSx4XI0ToCw
Szógyűjtés!	Szavak gyűjtése a képekről! Ki? Mit csinál? Mi történik? Milyen?
Mondatalkotás!	Alkossatok mondatokat a gyűjtött szavakkal, majd szöveget!
Csoportok beszámolója, értékelés, kiegészítés!	A képekről a szöveg felolvasása. Indoklással!

JELENTÉSTEREMTÉS

65 perc

Szövegfeldolgozás Minden csoport elolvassa a szöveget – 5 részre osszuk a szöveget	István király élete és halála
Ki vagyok én?	Játék – a szövegben előforduló személyek bemutatása (lehet activity játékszabályok szerint)

REFLEKTÁLÁS

10 perc

Mit tudtatok meg a mai foglalkozáson?	
---------------------------------------	--

ÉRTÉKELÉS

(5 perc)

- Pontosság
 - A feladatokat a megoldási tervnek megfelelően oldotta-e meg mindenki?

- Minden esetben megtörtént-e az önellenőrzés?
- Időbeosztás
 - Elég volt-e a feladatokra meghatározott idő?
 - Mindenki végzett-e a feladatokkal az adott időre?
- Együttműködés
 - Mindenki kivette-e a részét a csoportos feladatmegoldásnál?
- Önálló munka
 - Tudott-e mindenki önállóan is dolgozni?
- A feladatok megoldásának bemutatása szóban, írásban:
 - Anyanyelvi kommunikáció,
- Mi volt számodra a legnehezebb?
- Mi tetszett a legjobban?

5. RÉSZMODUL – „JAJ, DE BÚSAN SÜT AZ ŐSZI NAP SUGÁRA...” OKTÓBER 06.

Előzetes szervezési feladat:

Csoportalakítás

(10 perc)

Csoportalakítás Négy ötfős csoportot szervezünk	négy képet öt részre vágunk (puzzle) és így keressék meg a párjukat a gyerekek!
Csoportszerepek felolvasó, jegyző, szóvivő, időfelelős,	Az asztalon levő kártyák közül minden csoporttag húz egyet. Mindenki olvassa el és közösen beszéljétek meg, hogy kinek mi lesz a feladata!

RÁHANGOLÓDÁS

(20 perc)

Zenehallgatás	Az aradi tizenhárom balladája ¹
Beszélgetés	Miért nemzeti gyásznap október hatodika? Hogyan emlékezünk meg róla az iskolában? Beszéltek-e róla otthon? Ti hogyan emlékeznének meg az eseményről?

JELENTÉSTEREMTÉS

70 perc

Szövegfeldolgozás	Olvassa el minden csoport a szabadságharc bukásáról szóló szöveget, így az előzményekkel is megismerkedtek.
Beszélgetés	Milyen hangulata van a szövegnek? Miért elszomorító?
Szövegalkotás	Írjatok a szöveg alapján jellemzést egyik hősről, aki részt vett a harcokban, majd kivégezték! Képzeletbeli személy lehet.
Beszámoló Vélemények megosztása.	Olvassátok fel csoportonként a leírt szöveget!

REFLEKTÁLÁS

10 perc

Mit tudtatok meg a mai foglalkozáson?	
---------------------------------------	--

ÉRTÉKEKELÉS

(10 perc)

- Pontosság

¹

http://magyarnotaeloadokoldala.network.hu/video/a_magyar_nota_gyongyszemeibol_kinalunk_egy_kis_izelito/az_aradi_tizenharmak_balladajabalogh_marton

- A feladatokat a megoldási tervnek megfelelően oldotta-e meg mindenki?
- Minden esetben megtörtént-e az önellenőrzés?
- Időbeosztás
 - Elég volt-e a feladatokra meghatározott idő?
 - Mindenki végzett-e a feladatokkal az adott időre?
- Együttműködés
 - Mindenki kivette-e a részét a csoportos feladatmegoldásnál?
- Önálló munka
 - Tudott-e mindenki önállóan is dolgozni?
- A feladatok megoldásának bemutatása szóban, írásban:
 - Anyanyelvi kommunikáció,
- Mi volt számodra a legnehezebb?
- Mi tetszett a legjobban?

6. RÉSZMODUL - „HOL ZSARNOKSÁG VAN, OTT ZSARNOKSÁG VAN.” OKTÓBER 23.

Előzetes szervezési feladat:

Csoportalakítás

(10 perc)

Csoportalakítás Négy ötfős csoportot szervezünk	négy képet öt részre vágunk (puzzle) és így keressék meg a párjukat a gyerekek!
Csoportszerepek felolvasó, jegyző, szóvivő, időfelelős,	Az asztalon levő kártyák közül minden csoporttag húz egyet. Mindenki olvassa el és közösen beszéljétek meg, hogy kinek mi lesz a feladata!

RÁHANGOLÓDÁS

(30 perc)

Szógyűjtés!	Gyűjtsetek szavakat a képekről, amelyek 1956. októberében készültek.
Beszélgetés	A képek alapján mit gondoltok, mi történt ekkor Magyarországon?
Zenehallgatás	Bródy János: ha én rózsza volnék https://www.youtube.com/watch?v=6ojhBoj8bP8

JELENTÉSTEREMTÉS

60 perc

Olvassátok el a dal szövegét!	Rajzoljatok a versszakokhoz, szabadon választott technikával!
Csoportbemutató Beszélgetés	Képtárlátogatás Miért erre gondoltál? Milyen kapcsolat van a vers, a dal és október 23. között, mit gondoltok?
Készítsetek meghívót az október 23-i iskolai ünnepélyre!	Választott technikával. (lehet számítógéppel is)
Könyvtári kutatás	Keressetek verseket, amelyeket el lehetne mondani az ünnepélyen!
Díszlettervezés	Hogyan díszítenétek fel a színpadot az ünnep hangulatához alkalmazkodva?
Csoportbeszámoló	Kiállítás megtekintése

REFLEKTÁLÁS

10 perc

Mit tudtatok meg a mai foglalkozáson?	
---------------------------------------	--

ÉRTÉKELÉS

(10 perc)

- Pontosság
 - A feladatokat a megoldási tervnek megfelelően oldotta-e meg mindenki?

- Minden esetben megtörtént-e az önellenőrzés?
- Időbeosztás
 - Elég volt-e a feladatokra meghatározott idő?
 - Mindenki végzett-e a feladatokkal az adott időre?
- Együttműködés
 - Mindenki kivette-e a részét a csoportos feladatmegoldásnál?
- Önálló munka
 - Tudott-e mindenki önállóan is dolgozni?
- A feladatok megoldásának bemutatása szóban, írásban:
 - Anyanyelvi kommunikáció,
- Mi volt számodra a legnehezebb?
- Mi tetszett a legjobban?

7. MELLÉKLET:

1. melléklet: Kölcsey Ferenc: Himnusz²

Isten, áldd meg a magyart,
Jó kedvvel, bőséggel,

Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;

Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,

Megbűnhődte már e nép
A múltat s jövődőt!
3

2. melléklet: március 15.

Mit kíván a magyar nemzet.

Legyen béke, szabadság és egyetértés.

1. Kívánjuk a saját szabadságot, emezre elterelését.
2. Félénk minisztertanácsot Bécs Pénzén.
3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti őrséget.
6. Közös törvénykönyvet.
7. Urbari viszonyok megszüntetése.
8. Egységes, légieljárati egyenlőség alapján.
9. Nemzeti Bank.
10. A' lakosság részéről meg az államnak, magyar katonáknak ne vigyék ki a katonáikat, a' külföldi katonák vigyék el a katonáikat.
11. A' politikai státuszok szabadon beosztásának.
12. Unió.

Egyenlőség, szabadság, testvériség!

1848
március 15.

² <http://www.himnusz.hu/>

³ <http://martosradio.wordpress.com/2012/03/15/1848-marcius-15/>

4

5

⁴ http://www.szatmar.ro/Marcus_15en_tortent/hirek/29912

⁵ <http://www.utazonet.hu/egesz-napos-csaladi-programok-marcus-15-en.html>

6

3. melléklet:Képek

Kolozsvár

⁶ <http://www.erepublik.com/en/article/-rh-m-aacute-rciusi-ifjak-akik-a-forradalmat-csin-aacute-lt-aacute-k-2228759/1/20>

⁷ <http://www.kulfoldiszallasok.hu/hotel.php?id=34>

Lőcse

Munkács

⁸ <http://hu.wikipedia.org/wiki/L%C5%91cse>

⁹ http://www.1000ut.hu/utleiras/kijev_es_moszkva_repulovel

10

Kismarton

4. melléklet: Nemzeti összetartozás napja

A Nemzeti Összetartozás Napja

Elválaszthattak, de szét nem választhatnak.

A Magyar Országgyűlés 2010. évi XLV. törvénye a Nemzeti Összetartozás melletti tanúságtételről június 4-ét, az első világháborút magyar részről lezáró trianoni békediktátum aláírásának a napját a Nemzeti Összetartozás Napjává nyilvánította. 1920. június 4-én a Versailles melletti Nagy-Trianon palotában ránk kényszerített döntés értelmében a vesztes központi hatalmak oldalán harcoló Magyar Királyság területének mintegy kétharmadát elcsatolták. Az akkori népszámlálási adatok alapján a Trianon előtti Magyarország több mint 18 milliós lakossága 7,6 millió főre esett vissza, és az elcsatolt területekkel együtt mintegy 3,2 millió magyar ajkú került határainkon kívülre.

Nemzetünk tragédiájára mindörökké emlékezve, ugyanakkor történelmi felelősségünket is szem előtt tartva, a gyász évfordulója szülte Emléknappá ma lehetőség is egyben, hogy megmutassuk: a történelem viharos időszakában külső hatalmak ugyan elválaszthattak bennünket, de kulturális gyökereinktől, közös nyelvünktől, nemzeti hovatartozásunktól nem foszthattak meg, hiszen az országhatárok szabdalta nemzetközösségünk oszthatatlan egész.

10

http://hu.wikipedia.org/wiki/Kismarton#mediaviewer/F%C3%A1jl:Eisenstadt_Schloss_Esterhazy_16082003_01.jpg

A múlt tragédiájával sújtott évfordulón felelősségünk most már a jövő felé irányul: 2010. évi XLV. törvény megerősítette Magyarország elkötelezettségét a magyar nemzet tagjainak és közösségeinek egymással való kapcsolatának fenntartásában, ápolásában. A Magyar Országgyűlés kötelességének tekinti a nemzeti összetartozás erősítését. A törvény kimondja, hogy **„a több állam fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek, amelynek államhatárok feletti összetartozása valóság, és a magyarok önazonosságának meghatározó eleme.”**

5. melléklet: szövegfeldolgozás

Magyarország 1920. június 4-én írta alá Trianon kastélyában az I. világháborút lezáró békét. A Trianoni békeszerződés gazdasági – társadalmi hatásait tekintve a magyar történelem legsúlyosabb tehertétele volt.

A trianoni békeszerződés az I. világháborút Magyarország (mint az Osztrák–Magyar Monarchia egyik utódállama) és az Antant (Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország) között lezáró békeszerződés, amely többek között meghatározza Magyarország és Ausztria, Románia, valamint az újonnan létrejött Csehszlovákia és a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság új határait.

A szerződés Magyarország (Magyar Királyság) új határainak megállapítása mellett korlátozta a magyar hadsereg létszámát

(35 000 főben), megtiltotta légierő és nehézfegyverek tartását. Tartalmazta az akkor létrejött Népszövetség alapokmányát is. 1920. június 4-én írták alá a Nagy Trianon-kastélyban, a franciaországi Versailles-ban. A szerződést nem írta alá a szintén az Antanthoz tartozó USA, amely akkor nem lett tagja a Népszövetségnek.

A magyar delegációt a tárgyalásokon gróf Apponyi Albert vezette. Szigorú értelemben vett tárgyalás nem folyt, az Antant képviselői fogadták a magyar küldöttséget, és egyszerűen közölték vele a feltételeket. Ezután átvették a magyar álláspontot tartalmazó dokumentumokat, majd pár nap múlva – lényegében anélkül, hogy figyelembe vették volna a magyar érveket – közölték a döntést. Az új határokat elvileg a Woodrow Wilson amerikai elnök által megfogalmazott nemzeti elv alapján jelölték ki. Ettől azonban több esetben, stratégiai, gazdasági, közlekedési stb. szempontokra hivatkozva eltértek.

A szerződést végül a lényegében erre kinevezett Simonyi-Semadam Sándor kormányának küldöttei, Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követ és Benárd Ágoston népjóléti miniszter írták alá. A szerződést az 1921. évi XXXIII. törvénycikkkel iktatták be a magyar jogrendszerbe – ez volt az egyetlen magyar törvény, amely fekete keretben jelent meg.

A békeszerződés eredményeképpen a Magyar Királyság elveszítette területének több mint kétharmadát.

Területi rendelkezések:

Erdélyt Romániához (1,5 millió magyar)

Felvidéket Csehszlovákiához (1 millió magyar)

Bánát Nyugati részét a Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz (fél millió magyar)

Keleti részét pedig Romániához

Bácskát, Muraközt, Dél-Baranyát a Szerb-Horvát Szlovén Királysághoz

Kárpátalját Csehszlovákiához.

Őrvidéket Ausztriához. (26 ezer magyar)

Magyarország területe 282 ezer négyzetkilométerről 93 ezerre csökkent.

Lakossága 18,2 millióról 7,6 millióra.

3,3 millió magyar került határon kívülre, ez a magyarság 1/3-a.

Az elcsatolt területek fele színmagyar település volt.¹¹

6. melléklet: I. István

12

¹¹ <http://tanitoikincseim.lapunk.hu/?modul=mcsop&a=245921>

¹² <http://www.budapest-foto.hu/Hosok%20tere%20Szent%20Istvan.htm>

Szent István

13

14

István és Gizella

¹³ http://szabadeuropa.shp.hu/hpc/web.php?a=szabadeuropa&o=amit_elhallgatnak_a_magyarokrol_5KT8

¹⁴ <http://vendegvaro.utazom.com/az-elso-magyar-kiralyi-par-szobra-veszprem>

15

Vajk megkeresztelése

7. melléklet: I. István élete

István király élete és halála

I. István, Géza fejedelem és Sarolt - az erdélyi Zombor gyula (itt török méltóságnév) - lányának fiaként látta meg a napvilágot Esztergomban, 969-ben. Eredetileg a Vajk nevet kapta, amely László Gyula történész szerint törökül hőst, vezért jelent. Az írott források szerint 25, vagy 27 éves korában keresztelték az első keresztény vértanú, István nevére, a Gizellával, II. Henrik bajor király lányával 996-ban kötendő házassága előtt.

István kezdetben csak a Nyitrai Fejedelemség és Hercegség ura volt. Apja, Géza fejedelem, 997-ben közvetlenül a halála előtt megeskette a főurakat, hogy Istvánt fogják támogatni a trónutódlási harcban. Géza halála után a hatalom, nomád szokás szerint, az új nagyfejedelem felavatásáig Sarolt fejedelemasszony kezébe került, akinek székhelye Veszprém volt. Koppány, Géza vérrokonának, Tar Zerindnek a fia, a

15

http://blog.xfree.hu/myblog.tvn?n=sixtyman&pid=23191&blog_cim=Istv%E1n%20kir%E1ly%20%E9lete%20%E9s%20hal%E1la

fejedelem halála után a sztyeppei népekre jellemző szeniorátus (a nemzetség legidősebb férfitagja örököl) elve alapján magának követelte a hatalmat. Régi magyar sztyeppei szokás szerint feleségül akarta venni Sarolt fejedelemasszonyt, Géza feleségét.

Géza családja viszont a nyugatról származó primogenitúra (az elsőszülött fiú örököl) elve alapján Istvánnak szánta a hatalmat. Koppány, aki korábban azért kapta meg Somogyot - amely akkoriban egészen Zágrábig nyúlt -, hogy területi igényeiről lemondjon, ekkor hadat indított Veszprém ellen és ostromolni kezdte. István Esztergomba hívta össze a főembereket, majd értesítette sógorát, Gizella bátyját, Henrik bajor herceget és maga is Esztergomba vonult, ahol egyházi szertartás keretében felövezték a nagyfejedelmi karddal.

A döntő ütközetre, a hagyomány szerint, Veszprém és Várpalota között, valószínűleg Súlyon került sor. István megverte a pogány seregeket; a csatában Koppány is életét vesztette, testét István felnégyeltette. Győzelme után István el akarta ismertetni hatalmát az ország határain túl is. Ennek érdekében 999-ben Asztrik pannonhalmi apátot Rómába küldte, hogy II. Szilveszter pápával tárgyaljon, akitől koronát és apostoli áldást remélt.

Az uralkodói jelvényt - amely nem azonos a mai Szent Koronával - István végül megkapta a kereszténység terjesztésében betöltött szerepéért. Ekkor állt már a veszprémi püspökség és a győrinek is megvetették az alapjait. A koronázásra 1000 karácsonján (más értelmezések szerint 1001. január 1-jén vagy 1001. augusztus 24-én), Esztergomban került sor.

I. István király ezt követően több hadjáratot indított a be nem hódoló törzsfők ellen Erdélyben - ahol 1003-ban megalapította az erdélyi püspökséget. 1008-ban a Délkelet-Dunántúlon élő fekete magyarok, a feltehetően kabar etnikumú segédnépek ellen viselt hadjáratot. Az ő területükön alapította meg 1009-ben a pécsi püspökséget, majd a tudósok szerint, feltehetően a szomszédos kalocsai érsekséget is. Ajtonnyal, a Maros vidékén uralkodó törzsfővel 1028-ban számolt le, amely után megalapította a marosvári püspökséget.

Érdekes aktualitás, hogy e délvidéki hadjáratsorozat közepette, 1011 augusztus 14-én, vagyis szinte napra pontosan 1000 éve (!) került sor a nyugat-bácskai város, Apatin megalapítására. Az 1000. „születésnapját” ünneplő város jelenlegi polgármestere, Miodrag Bakity, az ünnepségen felavatta Apatinban a Délvidék első Szent István-szobrát, Varga Attila alkotását (képünkön).

Visszatérve a történeti forrásokhoz: István és Gizella házasságából egyes elméletek szerint három lány és két fiú született, a két fiút, Ottót és Henriket ismerjük név szerint. Ottó fiatalon meghalt, így Henrik (a

későbbi Szent Imre) vagyis a trónörökös neveltetésére szülei sok gondot fordítottak. István király az ő számára foglalta össze az „Intelmekben” a jó uralkodó teendőit. Az „Intelmek” úgynevezett királytükör, s nem azonos István király első, illetve második törvénykönyvével, az ezeréves magyar törvénytár első alkotásaival.

Henriket 1031-ben egy vadkan vadászat közben halálra sebezte. Ez a csapás beteggé tette a királyt, s csak tetézte a bajt, hogy a rokonai között senkit nem látott alkalmasnak arra, hogy az örökébe lépjen. Apja testvérének fiai közül László pogány hiten volt, Vazul pedig bizánci rítusú keresztény. Választása ezért lánytestvérének fiára, Orseolo Péterre esett, aki az 1020-as évektől kezdve a magyar királyi udvarban élt, mert az Orseolo-család ellen fellázadtak a velenceiek, így Péter anyjával és hűgával együtt István udvarába menekült.

István döntése Vazulból elégedetlenséget váltott ki és merényletet követett el István ellen. István ezért uralkodásra alkalmatlanná tette azzal, hogy megvakíttatta és fülébe forró ólmot öntetett. Vazul fiait, Leventét, Andrást és Bélát száműzte az országból.

István egész életében Magyarország megerősítésén fáradozott. Uralkodása során két fő ellenséggel kellett szembenéznie: a besenyőkkel és a németekkel. A nomád besenyők betörték Erdélybe, de az ottani határőr csapatok elűzték őket. A másik, sokkal nagyobb veszélyt jelentő ellenségnek a németek számítottak. István sógorával, II. Henrikkel a bajor uralkodócsalád fiúágon 1024-ben kihalt, ezután a Német-Római Birodalommal ideiglenesen megromlott a viszony. Német és főleg bajor csapatok többször fosztogatták a Fischa és a Lajta között 1029 környékén, amire válaszul a magyar csapatok is a bajor területekre való betörésekkel reagáltak. Erre való hivatkozással II. Konrád német-római császár 1030-ban megtámadta Magyarországot, azonban István a felperzselt föld taktikáját alkalmazva kiéheztette az ellenséget, majd Bécsnél be is kerítette a visszavonuló német sereget.

A győzelemnek külön jelentősége az volt, hogy István országa bizonyította: képes megvédeni magát a külső ellenségekkel szemben is. A következő évben - jóllehet II. Konrád először még újabb támadást tervezett - bajor közvetítéssel békét kötöttek egymással, sőt feltehetőleg II. Konrád kisebb területi engedményeket is tett a Fischa és a Lajta közén.

István király, nyolc évvel később, 1038. augusztus 15-én, Mária mennybemenetelének egyházi ünnepnapján bekövetkezett halálakor egy erős országot hagyott az utókorra. I. István királyt, Gellért

püspököt és Henrik - vagyis Imre herceget - 1083-ban, I. László király uralkodása idején, VII. Gergely pápa engedélyével avatták szentté.¹⁶

8. melléklet: október 6.

17

Az aradi vértanúk

18

¹⁶

http://blog.xfree.hu/myblog.tvn?SID=&pid=23191&n=sixtyman&blog_cim=Istv%E1n%20kir%E1ly%20%E9let%20%E9s%20hal%E1la

¹⁷ http://hu.wikipedia.org/wiki/Aradi_v%C3%A9rtan%C3%BAk

¹⁸ http://hu.wikipedia.org/wiki/Aradi_v%C3%A9rtan%C3%BAk

19

20

9. melléklet: Szövegfeldolgozás

A szabadságharc és bukása

1848.október 3-án Pesten meggyilkolták Lamberg Ferenc altábornagyot, a Magyarországon állomásozó hadsereg főparancsnokát, aminek hírére V. Ferdinánd feloszlatta a magyar országgyűlést, majd a katonai és polgári hatóságoknak megtiltotta, hogy az Országos Honvédelmi Bizottmány rendeleteit teljesítse, és Magyarország teljhatalmú katonai parancsnokává Jellasics horvát bánt nevezte ki.

¹⁹ http://hu.wikipedia.org/wiki/Aradi_v%C3%A9rtan%C3%BAt

²⁰ http://www.owl.hu/owl/3gallery/gownpic2008/2008_19_6q2.htm

A nyílt katonai ellenforradalom ennek hatására vette kezdetét Magyarországon és Erdélyben, az erdélyi, bánsági és nagyszebeni császári királyi katonaság nagy része megtagadta az engedelmisséget.

Windisch-Grätz tábornagy többször felszólította a magyar hadseregben szolgáló tiszteket a közös zászlóhoz való visszatérésre, ettől az időponttól kezdve minden katona, aki a magyar seregben szolgált, részt vett a fegyveres lázadásban.

Elsőre úgy tűnt, hogy a herceg kemény kézzel fog rendet teremteni az országban, de végül azt tapasztalták, hogy a politikusokat rövid eljárás után hamar szabadon bocsátották.

A kilépett volt császári királyi tiszteket várfogsággal és rangfosztással büntette.

Windisch-Grätz arra számított, hogy Pest-Buda elfoglalása 1849. január 5.-én elég lesz ahhoz, hogy az ellenállás összeomoljon, és a politikusok elmeneküljenek.

A tavaszi hadjárat eredményeként adták ki 1849. április 14-én a Függetlenségi Nyilatkozatot, amely kimondta a Habsburg-ház trónfosztását, és Kossuth kormányzó-elnökké választását.

A nemzet függetlenségének elismertése céljából szövetséget kötöttek Svájjal, Velencével és a Szárd királlyal. Európa vezető nagyhatalmai azonban továbbra is a Habsburg birodalom részeként kezelték, és mint a birodalom belügyének tekintették a harcokat. Számos nemzet önkéntesei vettek részt a harcokban, lengyel, német, osztrák és olasz önkéntesek harcoltak a magyar ügyért.

Az osztrákoknak nyújtott orosz cári segítséggel szemben már győzni nem lehetett.

A temesvári csata után Kossuth lemondott, és Görgey kapott teljhatalmat. A folytatást ismerjük, a további véráldozat elkerülése végett Világosnál augusztus 13-án került sor a fegyverletételre.

A szabadságharc leverését súlyos megtorlás követte. A leszámolás már a fegyveres harcok során elkezdődött. Julius Jakob Freiherr von Haynau, osztrák tábornagy hadjáratának kezdetén kiáltványban tudatta, hogy az, aki a magyar kormánnyal és a hadsereggel bármiféle kapcsolatban állt, büntetésre számíthat.

Bár a bécsi kabinet augusztus 20-án a közkatonáknak amnesztiát adott, ez nem jelentett büntetlenséget: sokakat a császári seregbe soroztak be, a magasabb rangú tiszteket, tisztviselőket és képviselőket hadbírósság elé állították. A határozat végrehajtásával a

kérlelhetetlenségéről ismert Haynaut bízták meg, és az ő kezébe adták a halálos ítéletek jóváhagyásának jogát is.

Az utolsó órák eseményei

A kivégzések időpontjáról és módjáról Haynau főhadsegédje intézkedett: „a főhadserégszereparancsnok úr önméltósága megbízásából közlöm Önnek, hogy a mellékelt ítéletek végrehajtására reggel, idejekorán kerüljön sor, hogy az elítéltek egész nap közszemlére legyenek kitéve a veszthelyen, elrettentő példaként...”.

A papok kora hajnalban érkeznek az elítéltekhez, Láhner fuvolán játszik, Desewffy még alszik, Aulich Horatius verseit olvassa, Török várépítésről szóló szakkönyvet. Tizenöt búcsúlevél szövege ismeretes, Kiss Ernő lányaihoz intézett levelei, Desewffy levéltöredéke, Lázár feleségéhez intézett levelei, Poeltenberg szüleinek szóló levele, Damjanich levele és híres feleségének írt imája, Nagysándor intézkedéseit tartalmazó levele. A leveleket a papok jutatták el a címzetteknek.

10. melléklet: október 23.

21

²¹ <http://www.nagyvenyim.hu/print.php?news.502>

22

23

²² http://www.sikerado.hu/kultura/2012/10/21/Mit_unnepel_a_magyarsag_oktober_23an

²³ http://www.sikerado.hu/kultura/2012/10/21/Mit_unnepel_a_magyarsag_oktober_23an

24

11. melléklet:

²⁴ http://www.sikerado.hu/kultura/2012/10/21/Mit_unnepel_a_magyarsag_oktober_23an